

Azərbaycanda hüquqi islahatlar yeni mərhələyə qədəm qoyur

Prezident İlham Əliyev: "Azərbaycanda bütün fundamental insan hüquq və azadlıqları, qanunun aliliyi, mətbuat azadlığı təmin olunur"

Bu gün Azərbaycanın ayrı-ayrı sahələrdə əldə etdiyi uğurlar, xüsusilə də, sosial-iqtisadi inkişaf modeli, hüquqi-demokratiya təcrübəsi digər ölkələrə nümunə göstərilir. Aparılan düzgün, məqsədyönlü siyasətin bəhrəsi olaraq Azərbaycan sürətlə müasirləşir, yeniləşir, demokratik proseslərin və azadlıqların təmin edilməsi istiqamətində mühüm uğurlara nail olur. Məhz bu baxımdan hazırda Azərbaycan Cənubi Qafqazın siyasi, iqtisadi və humanitar mərkəzinə çevrilib. Bunu nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların açıqladığı hesabatlar, eləcə də tanınmış ekspertlərin, hökumət və dövlət rəhbərlərinin söylədikləri fikirlərlə də təsdiq olunur. Söz yox ki, Azərbaycanda bütün sahələrdə əldə olunan uğurlu nailiyyətlərin əsası xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin 1993-cü ildə yenidən hakimiyyətə qayıdışından sonra reallığa çevrilməyə başladı. Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan rəhbərliyinə qayıdışı ilə başlıca qayəsini müstəqillik, azərbaycançılıq, dövlətçilik, ədalətlik, demokratiya, milli tərəqqi, dünyəvilik kimi ümumbəşəri dəyərlər təşkil edən yeni bir ideologiyanın əsası qoyulmuşdur. Dahi Öndər Heydər Əliyevin apardığı daxili siyasət Azərbaycanın hər bir vətəndaşına azad, sərbəst yaşamaq hüquqlarını təmin etmək və öz rifahını yaxşılaşdırmaq imkanları yaratmaqdan ibarət olmuşdur.

Ali məqsəd insanların hüquqlarının müdafiəsidir

İnsanların ictimai-siyasi və özünüdərinin yetkinləşməsi sayəsində cəmiyyətdəki ictimai-siyasi və sosial-iqtisadi proseslərin tənzimlənməsində vətəndaşların müxtəlif təbəqələrini və kateqoriyalarını təmsil edən ictimai qurumların fəal rol oynaması dövlətin və insanlar toplumunun daha yüksək inkişaf səviyyəsini təşkil edən vətəndaş cəmiyyətini səciyyələndirən əsas amillərdəndir. Cəmiyyətin problemlərinin həlli sahəsində ictimai qurumların təcridən daha çox funksiyaları mənimsəməsi ilə dövlət orqanlarının fəaliyyətində daha çox siyasətin müəyyənləşdirilməsi və nəzarət funksiyaları üstün yer tutur. Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətinin ali məqsədi kimi insanların və vətəndaşların hüquqlarının qorunmasını göstərirdi. Azərbaycan Respublikasının ümumxalq səsverməsi ilə qəbul edilmiş konstitusiyasında insan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının təmin edilməsi dövlətimizin ali məqsədi kimi bəyan edilmişdir.

Demokratik islahatlar həm də, insanların daha yaxşı və firavan yaşaması deməkdir

Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin 1993-cü ildə Prezident seçilməsindən sonra bütün sahələrdə yeni islahatlara start verildi. Buna qədər yeni demokratik şəraitin tələblərinə cavab verməyən, sovet dövrünün ideoloji ənənələri çərçivəsində fəaliyyət göstərən hüquq sistemi də islahatlar çərçivəsində müasir çağırışlara uyğun dəyişikliklərə məruz qaldı. Bu sahədə fəaliyyət göstərən dövlət təsisatları - prokuror-

luq və məhkəmə orqanları yeni siyasi-iqtisadi formasiyanın şərtləri çərçivəsində yenidən formalaşdırıldı. Ulu Öndərin müəllifliyi ilə hazırlanan və 12 noyabr 1995-ci il tarixində referendumla qəbul edilən müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyası hakimiyyət bölgüsü prinsiplərini özündə ehtiva etməklə, zamanın tələbi ilə səsleşən hüquqi islahatların həyata keçirilməsinə yol açdı. Konstitusiyada irqindən, milliyətindən, dinindən, dilindən, cinsindən, mənşəyindən, əqidəsindən, siyasi və sosial mənsubiyətindən və sair hallardan asılı olmayaraq, hər bir insanın hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi qanunvericilik, icra və məhkəmə orqanları qarşısında ümumdə vəzifə kimi qoyulmuşdur. Konstitusiyanın qəbul olunması siyasi sistemin müasirləşdirilməsi və demokratik institutların formalaşdırılması üçün zəmin yaratdı. Müxtəlif illərdə referendum yolu ilə konstitusiyaya bir sıra mühüm əlavə və dəyişikliklərin edilməsi insan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının qorunmasına, vətəndaşların həyat səviyyəsinin təmin edilməsinə, demokratiyanın genişlənməsinə və inkişafına yönəlmişdir. Artıq hüquq və ədalətə söykənən, vətəndaş cəmiyyətinin və bazar iqtisadiyyatının inkişafına tam zəmanət verən qanunvericilik bazasının əsası qoyulmuş və onun təkmilləşdirilməsi davam etdirilir. Azərbaycanda çoxpartiyalılıq əsasında demokratik yolla parlament seçilmiş, siyasi plüralizm, şəxsiyyət, söz, mətbuat, vicdan azadlıqları, insan hüquqlarının müdafiəsi və qanunun aliliyi prinsipləri bərqərar olmuşdur.

İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi dövlətimizin ali məqsədidir

Tam qətiyyətlə və əminliklə demək olar ki, 2003-cü ildən sonra Azərbaycanda insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsin-

də yeni mərhələ başladı. Dahi Öndərimiz Heydər Əliyevin siyasi kursunun layiqli davamçısı Cənab İlham Əliyev 2003-cü ildə xalqın mütləq əksəriyyətinin dəstəyini qazanıb, Prezident seçildikdən sonra insan hüquqlarının qorunması və təhlükəsizliyinin təmin olunması istiqamətində mühüm addımlar atılmışdır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 18 iyun 2007-ci il tarixli Sərəncamı ilə hər il iyunun 18-i ölkəmizdə İnsan Hüquqları Günü kimi qeyd olunur. Ombudsman Aparatının mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, əlaqədar tarixlə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə müvəkkili Elmira Süleymanovanın təşəbbüsü ilə, ənənəvi olaraq mayın 18-dən iyunun 18-dək respublikamızda İnsan Hüquqları Aylığı keçirilir. Aylığın məqsədi insan hüquqları sahəsində ötən dövrdə əldə edilmiş nailiyyətləri, habelə mövcud problemlərin həlli yollarını müəyyənləşdirməkdir. Azərbaycanda vətəndaşların və insanların hüquqlarının qorunması həm ölkəmiz, eləcə də, region üçün böyük müsbət əhəmiyyətli proseslərin başlanğıcıdır. Azərbaycanın dövlət rəmzlərinin qorunmasının konstitusiyaya edilən əlavə və dəyişikliklərlə referendum yolu ilə qəbul olunması da ölkəmizdə vətəndaşların və insanların hüquqlarının qorunması sahəsində yeni mərhələnin göstəricisidir. 2019-cu il oktyabrın 25-26-da Bakıda keçirilən Qoşulmama Hərəkatının XVIII Zirvə Görüşündə Prezident İlham Əliyev çıxış edərkən Azərbaycan demokratiya, insan hüquqları və azadlıqları kimi dəyərlərə sadıq olduğunu bildirdi: "Biz fəxr edirik ki, bir əsr bundan əvvəl Şərqdə, müsəlman dünyasında, ilk dəfə olaraq Azərbaycanda demokratik respublika qurulmuş, qadınlara səsvermə hüququ verilmişdir. Bu sahədə biz, hətta əksər Qərb ölkələrini də qabaqlamışıq. Demokratik inkişaf Azərbaycanın şüurlu seçimidir. Azərbaycanda bütün fundamental insan hüquq və azadlıqları, qanunun aliliyi, mətbuat azadlığı təmin olunur."

Kadr islahatları insanların demokratik hüquqlarının qorunmasına hesablanıb

Son vaxtlar Azərbaycanda Prezident İlham Əliyevin iradəsi əsasında aparılan kadr islahatlarında insanların demokratik hüquqlarının qorunmasına hesablanıb. Prezident İlham Əliyev oktyabrın 23-də Mikayıl Cəbbarovu yeni vəzifəyə təyin etməsi ilə əlaqədar qəbul edilən zaman deyib: "İslahatlara alternativ yoxdur. Mən yeni iqtisadi model haqqında öz andiçmə mərasimimdə fikirlərimi ifadə etmişəm. Əsas konturlar o vaxt müəyyən olunub. Ondan sonra aparılan islahatlar, o cümlədən kadr islahatları bu məqsədi güdür. Kadr islahatları labüddür, bu, qaçılmazdır. Çünki mən bunu demişəm, biz XXI əsrdə köhnə təkəkkürlə uğurlara imza ata bilmə-

rik. Əlbəttə, yeni, savadlı, bilikli, müasir kadrlar, ilk növbədə, Vətənə bağlı olmalıdırlar, hər hansı bir xarici təsirdən azad olmalıdırlar və vətənpərvər olmalıdırlar ki, Vətənin inkişafı üçün öz səylərini göstərə bilsinlər". Sosial Tədqiqatlar Mərkəzi "Prezidentin sosial və kadr islahatları ictimai rəyde" mövzusunda keçirilən konfrans mərkəzin İdarə Heyətinin sədri, millət vəkili Zahid Oruc bildirib ki, 2019-cu ilin başlanılması ilə ölkəmizdə həyata keçirilən "Yeni Kurs"un başlıca konturlarını müəyyənləşdirməyə çalışdığımız zaman hər birimiz üçün son dərəcə tələyüklü çağırışlar meydana çıxıb: "Burada, ilk növbədə, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 12 yanvar 2019-cu ildə keçirilən müşavirənin tarixi əhəmiyyətini və yeni mərhələyə keçidin əsas konsepsiyasının üzərində dayanmaq yerinə düşərdi. Cənab İlham Əliyevin ilin əvvəlində elan etdiyi yeni siyasət kursu islahatların strukturuna, əhatə dairəsinə və hədəflərinə görə əvvəlki illərdən xeyli fərqlənirdi. Bəli, islahatlar sayəsində bugünkü cəmiyyətimiz 10, 20, 30 il əvvəlki illərdəki vəziyyətdən, sadəcə, xronoloji hesab edilən müddətlə fərqlənirdi, burada fədakarlıqla görülən quruculuq işləri yaşadığımız yeni gerçəklikləri - nəhəng infrastrukturun formalaşması, transmilli layihələrin gətirdiyi gəlirlərin ölkəmizin bütün sahələrində yaratdığı keyfiyyət dəyişiklikləri inkar olunmaz gerçəkliyə çevirdi. Həqiqət bundan ibarətdir ki, tarixi hadisələrin düzgün qiyməti zaman keçdikcə verilir. Bizə görə söhbət qətiyyətlə əvvəlki illərin üzərinə kölgə salmaqdan, ondan imtina edilməsindən getmir, əksinə, dövlətimizin iqtisadi-siyasi gücünü müəyyən edən bütün uğurları qoruyub-saxlamaqla quruculuğun yeni modeli irəli sürülür və problemləri həll etməyin fərqli yolları elan olunurdu".

Bir sözlə, görünən odur ki, Azərbaycanda həyata keçirilən demokratik-hüquqi islahatlar fonunda insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi başlıca istiqamətlərdəndir. Ölkə Prezidenti İlham Əliyevin çıxışlarının birində dedi ki, "Azərbaycanda qanunun aliliyi başlıca şərtidir" fikirləri və əlavə olaraq qeyd etdiyi "Biz hüquqi dövlət qururuq və qanun hamı üçün qanun olmalıdır. İstər o, adi vətəndaş olsun, nazir olsun, yaxud da siyasətçi olsun. Ona görə bütün bu məsələlərə həmin prizmadan yanaşmaq lazımdır. Gələcəkdə də, əgər kimsə Azərbaycanda qanunazidd hərəkətlər edərsə, şübhəsiz ki, bunun da qarşısı alınacaqdır. Qanun hamı üçün eyni olmalıdır" sət və qətiyyətli mesajı aparılan siyasətin yalnız və yalnız insanların daha rahat və firavan yaşamasına hədəfləndiyini göstərir. Azərbaycan xalqının məmnunluğu aparılan siyasətin düzgün və əsaslı olduğunu, birmənalı şəkildə dəstəkləndiyini nümayiş etdirir.

Rəfiqə Kamalqızı
Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun keçirdiyi müsabiqəyə təqdim etmək üçün verilir.